
Komunikaty

Palestra 33/5-7(377-379), 187-189

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KOMUNIKATY

1.

Wielu adwokatów sygnalizowało, że ma trudności ze zdobyciem akt sądowych z okresu 1944—1956, a nawet że nie może uzyskać wiarygodnych informacji, gdzie takich akt należy poszukiwać. Jest to ważne dla przeprowadzenia procesów rehabilitacyjnych osób niesłusznie skazanych w okresie stalinowskim.

Prasa codzienna („Rzeczpospolita”, „Trybuna Ludu”, „Życie Warszawy” — numery 132 z dnia 7.VI.1989 r.) opublikowała komunikat PAP-u, który wyjaśnia, że akta z tego okresu istnieją, i podaje, gdzie są przechowywane. Wiadomości te mogą być przydatne dla kolegów, którzy interesują się tymi problemami z różnych, ale przede wszystkim zawodowych przyczyn.

Z tych względów Redakcja publikuje w całości wspomniany artykuł.

Redakcja

„Jak poinformował dziennikarza PAP rzecznik prasowy Sądu Najwyższego sędzia Włodzimierz Skrzypiński, nieprawdziwe są pojawiające się tu i ówdzie informacje, jakoby akta spraw rozpatrywanych przez sądy wojskowe w latach 1944—55 zostały, z niewielkimi wyjątkami, zniszczone po to, aby uniemożliwić podjęcie postępowania rehabilitacyjnego, usunąć kompromitujące dokumenty i zatrzeć ślady bezprawia.

Stan archiwów Wojskowej Służby Sprawiedliwości — dodał rzecznik, powołując się na badania Sądu Najwyższego — pozwala na prawidłowe przeprowadzenie procesu rehabilitacyjnego w każdej tego rodzaju sprawie. Akta sądownictwa wojskowego za okres od lipca 1943 r. do grudnia 1945 r. dotyczące ponad 12 tys. skazanych, w większości osób cywilnych, zostały uznane w całości za niezwykle cenny materiał archiwalny, nie podlegający niszczeniu. W nie naruszonym stanie przekazano je do Centralnego Archiwum Wojskowego. Znajduje się tam obecnie ok. 20 tys. tomów tych akt.

W ewentualnym postępowaniu rehabilitacyjnym istotne znaczenie mogą mieć akta b. wojskowych sądów rejonowych funkcjonujących w latach 1946—55. Akta spraw rozpoznanych przez te sądy, dotyczące przeważnie osób cywilnych, zostały od maja do lipca 1955 r. przekazane — na mocy ustawy z 5 kwietnia 1955 r. o zmianie właściwości sądów wojskowych — do wydziałów karnych

sądów wojewódzkich. Sądy te przekazały je następnie (27.210 akt) do archiwów resortu spraw wewnętrznych. Akta te zostały zachowane i są dostępne.

W 1956 r. akta 438 spraw karnych o wyjątkowym znaczeniu, dotyczące głównie osób skazanych przez sądy wojskowe za szpiegostwo, przekazano na przechowanie do Centralnego Archiwum MSW.

W Archiwum Służby Sprawiedliwości MON, podległym Izbie Wojskowej Sądu Najwyższego, znajduje się 3117 akt spraw karnych z sądów wojskowych z lat 1946—1955.

Rzecznik SN zaznacza, że zgodnie z przepisami instrukcji o postępowaniu z wojskowymi materiałami archiwalnymi wprowadzonej zarządzeniem ministra obrony narodowej z 7 czerwca 1966 roku, akta złożone we wspomnianym Archiwum Służby Sprawiedliwości MON dzielą się na zasoby a) i b). Do zasobów grupy a) zalicza się m.in. akta spraw karnych mających szczególne znaczenie polityczne, naukowe lub historyczne. Akta te nie podlegają zniszczeniu w żadnych okolicznościach. Do grupy b) zalicza się wszystkie pozostałe akta spraw karnych, począwszy od 1946 r. Podlegały one systematycznemu brakowaniu przez komisje składające się z sędziów wojskowych i, po upływie 25 lat od uniewinnienia lub odbycia kary, były niszczone.

W odniesieniu do lat 1946—1955 były to akta dotyczące żołnierzy, funkcjonariuszy MO i UB, a także osób cywilnych, podlegających właściwości sądów wojskowych, skazanych za przestępstwa wojskowe lub kryminalne.

W ostatnich latach zdarzały się nieliczne przypadki braku akt głównych w sprawach, w których skazani bądź ich rodziny zwrócili się o ponowną ocenę przypisywanych skazanym czynów. Istnieją jednak wówczas możliwości ustalenia niezbędnych informacji na podstawie raportów sądowych lub innych dokumentów znajdujących się w Centralnym Archiwum Wojskowym bądź w Archiwum Służby Sprawiedliwości MON.

W związku z tym rzecznik prasowy SN zwraca uwagę, że publikowanie niezgodnych z prawdą informacji o zniszczeniu akt sądów wojskowych z tamtych lat nie służy sprawie rehabilitacji osób niesłusznie represjonowanych w okresie stalinowskiego bezprawia.”

2.

Redakcja uprzejmie informuje, że posiada egzemplarze archiwalne „Palestry” oraz pewną ilość wkładek (z serii „Biblioteki PALESTRY”).

Przykładowo z ostatnich 2 lat posiadamy jeszcze wkładki:

1. Palestra Literacka (zeszyt 4), wkładka do „Palestry” nr 10—11/1986, cena 300 zł.
2. Marian Cieślak i Zbigniew Doda — Kierunki orzecznictwa Sądu Najwyższego w zakresie postępowania karnego (lata 1984—1985), wkładka do „Palestry” nr 3—4/1987, cena 500 zł.
3. Andrzej Świątkowski — Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach z zakresu prawa pracy i prawa ubezpieczeń społecznych za rok 1985, wkładka do „Palestry” nr 5/1987, cena 300 zł.
4. Zbiór zasad etyki adwokackiej i godności zawodu, wkładka do „Palestry” nr 1—2/1988, cena 200 zł.
5. Mirosław Nesterowicz — Ochrona prawna nabywcy pojazdu mechanicznego z wadami (wydanie II, uzupełnione), wkładka do „Palestry” nr 4/1988, cena 300 zł.
6. Palestra Literacka (zeszyt 5), wkładka do „Palestry” nr 5/1988, cena 300 zł.
7. Janina Kruszevska — Umowa o pracę za granicą w zakresie budownictwa eksportowego i usług, wkładka do „Palestry” nr 6/1988, cena 300 zł.
8. Opłaty za czynności adwokackie (taksa), wkładka do „Palestry” nr 10/1988, cena 200 zł.
9. Prawo o adwokaturze i przepisy wykonawcze — wyboru tekstów dokonał adw. Edmund Mazur, wkładka do „Palestry” nr 1/1989, cena 500 zł.

Zamówienie prosimy kierować do Redakcji „Palestry”.

SPROSTOWANIE

W numerze 3 „Palestry” z 1989 r. prostuje się niżej następujące błędy:

- 1) w Spisie treści (str. II okładki) w tytule „Recenzje” w wierszu 8 od dołu przy nazwisku Ewy Baran zamiast „mgr asyst. UJ Kraków” **powinno być** „wiceprok. Prok. Rej. dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie”;
- 2) na str. 110 w wierszu 6 od dołu (pierwszy przypis) po wyrazie „OSNCAP **należy dodać** liczbę „1987”.